

Co ovlivňuje náš pohled na migraci?

Vzdělávací cíl: Žáci se prostřednictvím konfrontace statistik vyhledávání na internetu a fotografií klíčových událostí tzv. evropské migrační krize zamýšlí nad tím, co ovlivňuje zájem o historická témata. Cvičení rozvíjí mediální i historickou gramotnost.

Klíčová slova: problémy současného světa, migrace, dobové perspektivy, porovnáváme prameny

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ GRAFŮ (5 min.)

Prohlížení grafů internetového vyhledávání s pomocí lupy.

Žáci srovnávají četnost vyhledávání slov „migranti“, „migrants“, „uprchlíci“ a „refugees“ na internetu v letech 2011–2021 v českém a světovém měřítku.

Zdrojem dat je aplikace Google Trends, která poskytuje data o vyhledávání skrze internetový vyhledávač Google. Zobrazené hodnoty jsou relativní. Tedy hodnota 100 znamená nejvyšší popularitu výrazu za sledované období.

2 FORMULOVÁNÍ HYPOTÉZY (5 min.)

Zápis prvotních interpretací grafů do textového pole.

Žáci si mohou povšimnout významových rozdílů mezi jednotlivými výrazy, mohou také zaznamenat odlišnosti v závislosti na geografickém rámci vyhledávání (Česko - svět) a v neposlední řadě jiný vývoj křivky. Mohou například odpovídat, že: pojmy „uprchlíci“ a „refugees“ byly svázány s konkrétní situací kolem roku 2015, ale pojem migrace je vyhledáván spíše průběžně; grafy kromě společné kulminace v roce 2015 vypovídají o tom, že vyhledávání je ovlivněno aktuálními diskusemi ve společnosti či v médiích. Grafy ukazují, že je důležité, jaké slovo do zadávání zadáme.

3 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIÍ (5min.)

Prohlížení fotografií s pomocí lupy a četba popisek.

Fotografie představují výběr událostí, které mohly ovlivnit zájem o téma migrace mezi lety 2011 a 2021.

Popisky doplňují základní kontext událostí a jejich časové rozmezí. Další události, se kterými je možné pracovat v hodině či v reflexi, jsou mezi dalšími náměty níže.

Tzv. arabské jaro a válka v Sýrii představují možné příčiny migrace z Afriky a Blízkého východu do Evropy.

Obě události ovšem začaly výrazně dříve, než vznikla tzv. evropská migrační krize, kterou ve výběru událostí zastupuje hlasování o přerozdělování uprchlíků a stavba hraničních plotů. Vyhledávání na internetu tak spíše odráží aktuální politickou situaci v Česku a ve světě, než dění v místech, odkud lidé odcházejí. Grafy tudíž nezachycují perspektivu samotných migrantů, pro které byla zkušenost života ve válce či autoritářském režimu dlouhodobá a pro něž samotná cesta byla až důsledkem této zkušenosti.

4 DOPLNĚNÍ NOVÝCH INFORMACÍ (5 min.)

Zápis důležitých informací z předchozího kroku do textového pole.

Žáci mohou čerpat zejména z popisů k fotografiím. Mohou si všimnout chronologie událostí, příčinných vztahů mezi nimi. Je možné, že žáci budou zdůrazňovat různé perspektivy, např. obyvatel zmíněných zemí, politiků, médií.

5 PŘÍRAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ (5 min.)

Přirazování událostí k předznačeným bodům na časové ose.

V tomto kroku dochází k propojení statistiky vyhledávání, časové osy a událostí. Data událostí jsou vždy obsažena v popisech fotografií, pro žáky by tedy úkol neměl představovat větší problém.

Správné přiřazení v chronologickém pořádku je: arabské jaro, začátek války v Sýrii, jednání EU o přijímání migrantů, stavba plotu v Maďarsku.

6 INTERPRETACE GRAFŮ (5 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy grafů a dalších pramenů odpovídají do textových polí na otázky: ? Proč se mezi sebou lišily grafy vyhledávání?

? Co ovlivnilo zájem o migraci?

První otázka se zaměřuje na vysvětlení odlišností mezi grafy. Žáci by měli zohlednit zejména mediální perspektivu: volba hledaného výrazu, jiné geografické vymezení statistik. Např. Slova „uprchlíci“ a „refugees“ byla spojena s krizí roku 2015. Migrace je neutrální pojem.

Druhá otázka směřuje spíše k vlivu různých historických událostí na naše vnímání vývoje na Blízkém východě. Žáci mohou formulovat odpovědi pomocí výčtu (arabské jaro, stavba plotu), typologie (politika, média, války) nebo nejlépe vyjádřením příčinného poměru (např. na vnímání migrace mají větší vliv události evropské politiky než vývoj v Sýrii; vyhledávání na internetu ovlivňuje zájem médií a politiků o dané téma).

Další možnosti zapojení do výuky:

- Návaznou práci můžeme orientovat směrem k mediálnímu rozměru. Žáci mohou diskutovat, zda vyhledávač zobrazil uživatelům stejné nebo odlišné výsledky v souvislosti s hledaným výrazem. To lze při použití anonymního režimu také vyzkoušet. Také lze vyhledávat další výrazy na Google Trends a porovnat je s údaji ve cvičení. Dále lze například vyhledat země s nejčastějším vyhledáváním klíčového slova „migrace“ apod.
- Také je možné prohloubit kontext o další materiály. Spolehlivé informace obsahuje portál Člověka v tísni [Migrace v souvislostech](#), několik publikací je také věnováno [obrazu migrace v médiích](#). Válkou v Sýrii se obsáhle zabývá [Atlas současného světa](#) (dříve Encyklopedie migrace). Z mezinárodních organizací se tématem zabývá [Mezinárodní organizace pro migraci](#). Obrazu migrace v médiích se věnoval také výzkum [Evropská migrační krize z pohledu českých novinářů](#).
- Pro český kontext jsou důležité zejména volby v roce 2017, vznik antiimigračních politických hnutí a ve cvičení zmíněný postoj k politice EU. V roce 2016 proběhly volby do zastupitelstev krajů v ČR a v roce 2017 volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, při nichž se téma migrace tematizovalo.
- Válce v Sýrii se věnuje také cvičení [Co připomíná pomník?](#)